

Ministerul Educației Naționale

UNIVERSITATEA DIN PETROȘANI

Str. Universității, nr. 20, 332006, Petroșani, Hunedoara, ROMÂNIA

Tel: +40 (254) 54 97 50

e-mail: stiinte@upet.ro

Examen de finalizare a studiilor universitare de licență, 2019

Tematica și bibliografia pentru proba de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate

Programul de studiu: *Asistență socială*

Disciplina: *Teorii și metode în asistența socială*

Tematică:

1. Acțiunea socială – caracterul social al unei acțiuni.
2. Actorul social în asistența socială.
3. Inadaptarea din perspectiva asistențială.
4. Definirea trebuinței umane.
5. Caracteristici generale ale nevoii umane.
6. Ierarhia nevoilor umane în concepția lui Abraham Maslow.
7. Taxonomia lui Saint-Arnoud (1974).
8. Taxonomia lui Bradshaw.
9. Etapele procesualității muncii de asistență socială din perspectiva lui Compton și Galaway (1989). Exemplificați.
10. Etapele procesualității muncii de asistență socială din perspectiva lui Hepworth și Larsen (1993). Exemplificați.
11. Brefotrofiile și orfanotrofiile.
12. Procesul prin care o persoană devine client, după David Landy.
13. Comunicarea verbală. Definiție
14. Comunicarea paraverbală. Definiție
15. Comunicarea nonverbală. Definiție
16. Bariere verbale în procesul de comunicare între asistentul social și asistat.
17. Bariere neverbale în procesul de comunicare între asistentul social și asistat.
18. Bariere de comunicare datorate asistentului social.
19. Bariere de comunicare datorate persoanei asistate social.
20. Enumerați etapele acțiunii asistențiale, din perspectiva modelului intervenției. Oferiți un exemplu din realitatea socială care să ilustreze parcurgerea acestor etape de către asistentul social.
21. Caracteristici calitative a formelor de comunicare verbală: dezarmarea și empatia.
22. Caracteristici calitative a formelor de comunicare verbală : flexibilitatea, centrarea pe subiectul discuției.
23. Postulatele modelului casework.

24. Modelul casework: tehnicile de susținere și dezvoltare.
25. Modelul casework: tehnici de ghidare și orientare.
26. Modelul casework: tehnicile de clasificare.
27. Teoria participării în asistență socială.
28. Teoria identității.
29. Teoria pierderii.
30. Atașamentul. Definiție și exemplificare.
31. Tipuri de atașament. Exemplificați.
32. Subsistemele implicate în interacțiune în abordarea sistemică.
33. Modelul sistemelor ecologice.
34. Îngrijirea persoanelor în vârstă.
35. Creșterea și îngrijirea copiilor în familia de origine.
36. Valorile operaționalizate de modelul "problem solving".
37. Oferiți un exemplu prin care să ilustrați ideea că în cadrul abordării teoretico-metodologice "problem-solving" cheia o constituie să privim problema clientului (individul și/sau familia) din perspectiva acestuia.
38. Metoda centrării pe sarcină. Definiție și pași de intervenție.
39. Managementul de caz apreciativ.
40. Managementul de caz centrat pe rezultate.

Bibliografie:

1. Andrioni, F., *Dimensiuni metodologice, deontologice si practice în asistența socială*, Editura Sitech, Craiova, 2014
2. Bocancea, C., Neamțu, G., *Elemente de asistență socială*, Editura Polirom, Iași, 1998;
3. Buzducea, D., coord., *Asistența socială a grupurilor de risc*, Editura Polirom, Iași, 2010
4. Comptom, B.R., Galaway, B. (1989), *Social Work Processes*, Wadsworth, California
5. Caulshed, V., *Practica asistenței sociale*, Editura Alternative, București, 1993;
6. Hepworth, D.H, Larsen, J.A (1993), *Direct Social Work Practice: Theory and Skills*, Pacific Grove, C.A: Brooks/Cole;
7. Devies, M., *The Essential Social Worker. A Guide to Positive Practice*, Wildwood House Limited, UK, 1991;
8. Iluț, P., *Abordarea calitativă a socioumanului*, Editura Polirom, Iași, 1997;
9. Ludușan, M., *Deontologia profesiei de asistent social*, curs, seria Didactică, Univ.1 Decembrie 1918, Alba Iulia, 2006;
10. Ludușan, M., *Teorie și metodă în asistența socială*, Vol.I, II curs seria Didactică, Univ.1 Decembrie 1918, Alba Iulia, 2004;
11. Mănoiu, F., *Asistența socială în România*, București, 1992;
12. Miftode, V., *Teorie și metodă în asistență socială*, Editura Polirom, Iași 1994;
13. Miftode, V., *Dimensiuni ale asistenței sociale*, Editura Polirom, Iași, 1995;
14. Miftode, V. (coord.), *Asistența socială în perspectiva interdisciplinară*, Ed. Proema, Baia Mare, 1999;
15. Neamțu, G., Bocancea, C., *Elemente de asistență socială*, Ed. Polirom, Iași, 1999;
16. Oancea, C., *Tehnici de sfătuire și consiliere*, Ed. Vavila, București, 2002
17. Poledna S., Roth M., Rebeleanu A., *Teorii și practici în asistență socială*, UBB, 2008
18. Stan, L., *Instituții de asistență socială în Biserica Veche*, în rev. Ort. nr. 1, 1957, pp. 94-118
19. Zamfir, C., Vlăsceanu, L., (coord.), *Dicționar de sociologie*, Editura Babel, București, 1993;
20. Zamfir, c., Zamfir, E., (coord.), *Politici sociale. România în context european*, Editura Alternative, București, 1995.

Disciplina: Tehnici de comunicare în asistența socială

Tematică:

CAPITOLUL I. INTRODUCERE ÎN TEORIA COMUNICĂRII

- 1.1. Limbajul
- 1.2. Comunicarea
- 1.3. Persuasiunea
- 1.4. Comunicarea simbolică
- 1.5. Personalitatea
 - 1.5.1. Descrierea personalității extravertite
 - 1.5.2. Descrierea personalității introvertite
- 1.6. Sugestia și sugestibilitatea
- 1.7. Cercetarea în domeniul persuasiunii
 - 1.7.1. Teoria cercetării calitative
 - 1.7.1.1. Teoria și cercetarea aristotelică
 - 1.7.1.2. Teoria și cercetarea narativă
 - 1.7.1.3. Teoria generică
 - 1.7.1.4. Teoria și cercetarea grupurilor țintă
 - 1.7.2. Teoria cercetării cantitative

CAPITOLUL II. COMUNICARE, ÎNȚELESURI ȘI SEMNE

- 2.1. Semiotica
- 2.2. Semne și înțelesuri
- 2.3. Semn și sistem
- 2.4. Semiotică și înțeles
- 2.5. Categoriile de semne

CAPITOLUL III. ASPECTE GENERALE PRIVIND TEHNICILE DE COMUNICARE ȘI UTILIZAREA LOR

- 3.1. Comunicarea verbală (limbajul)
- 3.2. Formele limbajului verbal
- 3.3. Funcțiile comunicării și limbajului
 - 3.3.1. Funcțiile comunicării și limbajului în raport cu individul
 - 3.3.2. Funcțiile comunicării în raport cu grupul
- 3.4. Implicațiile comunicării orale pentru buna relaționare în cadrul sistemului-client
 - 3.4.1. Pregătirea și susținerea unei prezentări orale
 - 3.4.1.1. Factori interpersonali
 - 3.4.1.2. Pregătirea prezentării
 - 3.4.1.3. Folosirea mijloacelor vizuale
 - 3.4.1.4. Rostirea discursului
 - 3.4.1.5. Finalizarea discursului
- 3.5. Comunicarea nonverbală
 - 3.5.1. Comunicarea prin spațiu și teritoriu
 - 3.5.2. Comunicare prin imagini
- 3.6. Aspecte privind eficiența unor tehnici de comunicare
 - 3.6.1. Tehnici intergrupale
 - 3.6.2. Comunicarea rotativă

CAPITOLUL IV. CONVORBIREA DIN CERCETAREA CALITATIVĂ

- 4.1. Tipuri de convorbiri
 - 4.1.1. Convorbiri cu norme fixate
 - 4.1.2. Convorbiri libere
 - 4.1.3. Convorbiri cu norme fixate parțial
- 4.2. Aspecte speciale ale convorbirii din cercetarea calitativă

- 4.2.1. Relația de egalitate între cel care conduce convorbirea și interlocutor
- 4.2.2. Modalitatea de abordare a emoțiilor puternice care apar în timpul convorbirii
- 4.2.3. Convorbirile din cadrul cercetării în comparație cu convorbirile terapeutice
- 4.3. Etapele desfășurării convorbirii
 - 4.3.1. Etapa 1: Pregătirea convorbirii
 - 4.3.2. Etapa 2: Alegerea unei metode de înregistrare
 - 4.3.3. Etapa 3: Desfășurarea convorbirii
- 4.4. Tipurile de întrebări
- 4.5. Etapa 4: Reflecția asupra convorbirii
- 4.6. Etapa 5: Încheierea procesului

CAPITOLUL V. FORMAREA ABILITĂȚILOR DE COMUNICARE ÎN CADRUL SISTEMULUI-CLIENT

- 5.1. Asigurarea cadrului legal pentru confidențialitate prin comunicarea privilegiată
- 5.2. Excepții de la privilegiu
- 5.3. Găsirea echilibrului între responsabilitate și intimitate
- 5.4. Definirea unor situații
- 5.5. Dialogul participativ
 - 5.5.1. Ascultare și răspuns
 - 5.5.2. Răspunsuri profesioniste
 - 5.5.3. Răspunsuri proactive
 - 5.5.4. Orientarea spre viitor
 - 5.5.5. Descoperirea punctelor tari și a resurselor
 - 5.5.6. Evaluarea situațiilor
- 5.6. Rolul informațiilor în cadrul comunicării
 - 5.6.1. Comunicarea verbală
 - 5.6.2. Ambiguitatea cuvintelor
 - 5.6.3. Comunicarea nonverbală
- 5.7. Influențe în procesul de comunicare
 - 5.7.1. Cultura
 - 5.7.2. Presupozițiile
 - 5.7.3. Așteptările/Expectanțele
 - 5.7.4. Emoțiile
 - 5.7.5. Factorii perturbatori
- 5.8. Evaluarea perspectivei clientului
- 5.9. Cum răspundem gândurilor
- 5.10. Tăcerea
- 5.11. Răspunsurile nonverbale
- 5.12. Răspunsurile scurte
- 5.13. Reluarea
- 5.14. Clarificarea
- 5.15. Cererile de continuare
- 5.16. Întrebările
- 5.17. Cum răspundem sentimentelor
 - 5.17.1. Experiența sentimentelor
 - 5.17.2. Identificarea sentimentelor
 - 5.17.3. Verbalizarea sentimentelor
 - 5.17.4. Validarea sentimentelor
- 5.18. Aspecte speciale legate de răspunsuri
 - 5.18.1. Cum răspundem mâniei
 - 5.18.2. Cum răspundem tăcerii
- 5.19. Cum răspundem la întrebări
- 5.20. Cum răspundem feedbackului venit de la clienți

5.21. Cum răspundem sistemelor-client mai mari

5.21.1. Deprinderea de a facilita discuțiile

5.21.2. Deprinderea de a respecta modul actual de funcționare a sistemului

Bibliografie:

1. Abric Jean-Claude (2002), *Psihologia comunicării. Teorii și metode*, Editura Polirom, Iași.
2. Buzducea Doru (2005), *Aspecte contemporane în asistența socială*, Editura Polirom, Iași
3. Codoban Aurel (2001), *Semn și interpretare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
4. Dafinoiu Ion (2002), *Personalitatea*; Editura Polirom, Iași.
5. Dâncu Vasile Sebastian (2001), *Comunicarea simbolică. Arhitectura discursului publicitar*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
6. De Peretti André, Legrand Jean-André, Boniface Jean (2001), *Tehnici de comunicare*, Editura Polirom, Iași.
7. De Saussure Ferdinand (1998), *Curs de lingvistică generală*, Editura Polirom, Iași.
8. Devitt Michael, Strelny Kim (2000), *Limbaj și realitate*, Editura Polirom, Iași.
9. Dinu M. (1997), *Comunicarea: repere fundamentale*, Editura Științifică, București.
10. Dobrescu E. M. (1998), *Sociologia comunicării*, Editura Victor, București.
11. Eco Umberto (1982), *Tratat de semiotică generală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
12. Evseev Ivan (1983), *Cuvânt – simbol - mit*, Editura Facla, Timișoara.
13. Fiske John (2003), *Introducere în științele comunicării*, Editura Polirom, Iași.
14. Gheorghiu Vladimir A., Ciofu Ion (1982), *Sugestie și sugestibilitate*, Editura Academiei Române, București.
15. Golu Mihai (1981), „Personalitate”, în *Dicționarul de psihologie socială*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, pp. 188-190.
16. Habermas Jürgen (1983), *Cunoaștere și comunicare*, Editura Politică, București.
17. Haineș I. (1998), *Introducere în teoria comunicării*, Editura Fundației „România de mâine”, București.
18. Krogsrund Miley Karla, OMelia Michael, DuBois Brenda (2006), *Practica asistenței sociale*, Editura Polirom, Iași
19. Larson Charles U. (2003), *Persuasiunea. Receptare și responsabilitate*, Editura Polirom, Iași.
20. Marshall Gordon (2003), editor, *Dicționar de sociologie* Universul Enciclopedic, București.
21. Mattelart Armand, Mattelart Michéle (2001), *Istoria teoriilor comunicării*, Editura Polirom, Iași.
22. McQuail D. (1999), *Comunicarea*, Editura Institutului European, Iași.
23. McQuail D., Windahl S. (2001), *Metode ale comunicării pentru studiul comunicării de masă*, Editura Comunicare.ro, București.
24. Miège B. (2000), *Societatea cucerită de comunicare*, Editura Polirom, Iași.
25. Mucchielli Alex (2002), *Arta de a influența. Analiza tehnicilor de manipulare*, Editura Polirom, Iași.
26. Mucchielli Alex (2002), *Dicționar al metodelor calitative în științele umane și sociale*, Editura Polirom, Iași.
27. Nemțu George (2003), *Tratat de asistență socială*, Editura Polirom, Iași
28. Pânișoară Ion-Ovidiu (2003), *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași.
29. Popescu - Neveanu Paul (1978), *Dicționar de psihologie*, Editura albatros, București.
30. Radu Nicolae (1981), *Dirijarea comportamentului uman*, Editura Albatros, București.
31. Ramonet I. (2000), *Tirania comunicării*, Editura Doina, București
32. Shapiro D. (1998), *Conflictul și comunicarea*, Editura ARC, București.
33. Slama-Cazacu T. (2000), *Stratageme comunicaționale și manipularea*, Editura Polirom, Iași.
34. Stanton N. (1995), *Comunicarea*, Editura Științifică și Tehnică, București.
35. Șoitu L. (1997), *Pedagogia comunicării*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

36. Tutty Leslie M., Rothery Michael A., Grinnell Jr. Richard M. (2005), *Cercetarea calitativă în asistența socială*, Editura Polirom, Iași
37. Zlate M., Zlate C. (1982), *Cunoașterea și activitatea grupurilor sociale*, Editura Politică, București.
38. Zlate Mielu (2002), *Eul și personalitatea*, Editura Trei, București.

Disciplina: Asistența socială a familiei și copilului

Tematică:

1. Cuplul, căsătoria și familia delimitări conceptuale
2. Nevoile (trebuințele umane), problemele sociale
 - Factorii care determină apariția problemelor umane și/sau sociale
 - Clasificarea nevoilor umane
 - Nevoile de bază ale copilului
3. Funcțiile și rolurile familiei
 - Funcțiile familiei
 - Funcții și abilități parentale
 - Rolurile conjugale și parentale
4. Familia - factori de risc și necesitatea protecției sociale
 - Factori de risc pentru familie
 - Familia disfuncțională
 - Criza familială (probleme ale grupului familial)
5. Comunicarea și interacțiunile din cadrul familie
 - Comunicarea în familie
 - Interacțiunile din cadrul familiei
 - Interacțiunea părinți-copii
 - Interacțiunea dintre frați
6. Atitudini educative și consecințele lor
7. Rolul asistenței sociale în consolidarea nucleului familial
8. Violența domestică și consecințele ei
 - Violența asupra femeilor
 - Violența asupra copiilor
 - Violența asupra bărbaților
 - Violența asupra bătrânilor
 - Consecințele violenței domestice
9. Abandonul și instituționalizarea copilului
10. Politicile sociale în domeniul protecției familiei și copilului
 - Domenii ale politicilor de protecție a familiei și copilului
 - Drepturile și obligațiile părintești
 - Servicii de protecție socială destinate familiei și copilului
 - Direcții de acțiune ale sistemului de protecție socială a copilului
11. Metode și tehnici de cercetare aplicate de asistentul social în lucrul cu familia
 - Ancheta directă (interviul) și ancheta indirectă
 - Observația
 - Diagnoza socială
 - Studiul de caz familial
 - Istoricul social
 - Ciclul de viață familială
 - Genograma și ecomapa
 - Terapia familială

- Consilierea
- Sculptura familială
- Cartea vieții

Bibliografie:

1. Alexandrescu G. (coordonator), 2002, *Ghid juridic privind protecția familiei și copilului*, Unicef, Salvați Copiii, Editura NarLink, București;
2. Batâr D., 2000, *Socializarea copiilor – mod de exercitarea a rolurilor parentale*, în Revista Calitatea vieții, XII, nr. 1-4;
3. Bocancea C., Neamțu G., 1999, *Elemente de asistență socială*, Editura Polirom, Iași;
4. Bogdan-Tucicov A. ș.a., 1981, *Dicționar de psihologie socială*, Editura Științifică și Enciclopedică, București;
5. Bulgaru, M., Dilion., M., 2000, *Concepte fundamentale ale asistenței sociale* (note de curs), Chișinău;
6. Bulgaru M., 2002, *Metode și tehnici în asistența socială*, Centrul editorial al UMS, Chișinău;
7. Buzducea D., 2017, *Asistența socială. Compendiu de istorie, teorie și practică*, Editura Polirom, Iași;
8. Ceaușu V., Pitariu H., Toma M., 1988, *Psihologia și viața cotidiană*, Editura Academiei R.S.R, București;
9. Ciofu C., 1998, *Interacțiunea părinți-copii*, Editura Medicală AMALTEA, București;
10. Cojocaru S., Cojocaru D., 2008, *Managementul de caz în protecția copilului. Evaluarea serviciilor și practicilor din România*, Editura Polirom, Iași;
11. Constantin M., 2004, *Maltratarea copilului între cunoaștere și intervenție*, Editura Lumen, Iași;
12. Enăchescu C-tin, 2003, *Tratat de psihanaliză și psihoterapie*, Editura Polirom, Iași;
13. Ghebrea G., 1999, *Factori ce afectează stabilitatea cuplului marital*, în Revista Calitatea vieții, anul 10, nr.1-2;
14. Ghebrea G., *Necesitatea serviciilor de consiliere familială*, în Zamfir E., Bădescu I., Zamfir C. (coordonatori), 2000, *Starea societății românești după 10 ani de tranziție*, Editura Expert, București;
15. Giddens A., 2000, *Sociologie*, Editura BIC ALL, București;
16. Iluț P., 1995, *Familia, cunoaștere și asistență*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca;
17. Iluț P., 1997, *Abordarea calitativă a socioumanului*, Editura Polirom, Iași;
18. Iluț P., 2000, *Iluzia localismului și localizarea iluziei*, Editura Polirom, Iași;
19. Iluș P., 2015, *Dragoste, familie și fericire. Spre o sociologie a seninătății*, Editura Polirom, Iași;
20. Irimescu G., *Violența în familie și metodologia intervenției*, în Neamțu G., Stan Dumitru (coord.), *Asistența socială. Studii și aplicații*, Editura Polirom, Iași, 2005;
21. Killen K. 1998, *Copilul maltratat*, Ed. EUROBIT, Timișoara;
22. Kulcsar T., 1978, *Factorii psihologici ai reușitei școlare*, Editura Didactică și pedagogică, București;
23. LAROUSSE, 1998, *Dicționar de psihiatrie și de psihopatologie clinică*, Editura Univers Enciclopedic, București;
24. LAROUSSE, 1998, *Dicționar de psihologie*, Editura Univers Enciclopedic, București;
25. Ludușan, M., 2002, *Asistența și protecția copilului*, Editura Universității „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia;
26. Marcelli D., Berthaut E., *Depresie și tentative de suicid la adolescență*, Editura Polirom, Iași, 2007;
27. Miftode V., 1995, *Teorie și metodă în asistența socială*, Editura Fundației Axis, Iași;
28. Miftode V., (coord.), 1995, *Dimensiuni ale asistenței sociale*, Editura EIDOS, Botoșani;

29. Mihăilescu I., 2000, *Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz*, Editura Universității din București;
30. Mitrofan I., 1989, *Cuplul conjugal. Armonie și dizarmonie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București;
31. Mitrofan I., Mitrofan Nicolae, *Familia de la A... la Z. Mic dicționar al vieții de familie*, Editura Științifică, București, 1991;
32. Muntean A., *Violența în familie și maltratarea copilului*, în Neamțu George (coord.), *Tratat de Asistență Socială*, Editura Polirom, Iași, 2003;
33. Neamțu G. (coord.), 2003, *Tratat de asistență socială*, Editura Polirom, Iași;
34. Neamțu G., Stan D.(coord.), 2005, *Asistența socială. Studii și aplicații*, Editura Polirom, Iași;
35. Pașa F., Pașa L. M., 2004, *Cadrul juridic și organizatoric al asistenței sociale în România*, Editura Polirom, Iași;
36. Pașa F., Pașa L. M., 2004, *Asistența socială în România*, Editura Polirom, Iași;
37. Popescu-Neveanu, P., 1978, *Dicționar de psihologie*, Editura Albatros, București;
38. Rădulescu Sorin M., 2001, *Sociologia violenței (intra) familiale: Victime și agresori în familie*, Editura Lumina Lex, București;
39. Rășcanu R., 1996, *Psihologie medicală și asistență socială*, Editura Societatea Știință și Tehnică, București;
40. Rotariu T. (coord.), 1996, *Expunerea minorilor la abuz și neglijare în județul Cluj*, World Vision;
41. Schmidt Mihaela – Camelia, 2013, *Asistența socială a familiei și copilului – noțiuni fundamentale*, Editura UNIVERSITAS, Petroșani;
42. Scripcaru Ghe., ș. a., 2002, *Psihiatrie medico-legală*, Editura Polirom, Iași;
43. Ursa Elena, 2000, *Conștientizarea drepturilor copiilor ca metodă de prevenire a abuzului*, în *Rev. Calitatea vieții*, XII, nr.1-4;
44. Zamfir C., Vlăsceanu L. (coord.), 1993, *Dicționar de sociologie urmat de indicatori demografici, economici, sociali și sociologici*, Editura Babel, București;
45. Zamfir E., 1994, *Situația copilului și a familiei în România*, UNICEF;
46. Zamfir E., Zamfir C., 1995, *Politici sociale. România în context european*, Editura Alternative, București;
47. Zapodeanu M, 2005, *Terapii familiale și asistența socială a familiei*, Editura Lumen, Iași.